

فصل ۵ ایران بعد از اسلام

خلاصه فصل

این فصل در ۴ درس ارائه شده است و حوزه موضوعی آن زمان تداوم و تغییر (تاریخ) و فرهنگ و هویت است. به تشکیل حکومت ایرانیان مسلمان پس از انقراض سلسله ساسانیان اشاره شده و فرهنگ و هنر در دوره حکومت های ایرانی را بیان می کند. ورود ترکان به ایران و تشکیل حکومت های (غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان) و پیشرفت دانش، هنر و معماری در این دوران نیز مورد بحث قرار گرفته است. در دو درس آخر نیز به حمله مغول به ایران (چنگیز، هلاکو و تیمور) و جانشینان آن ها که به بازسازی کشور پرداختند اشاره شده است.

تصویر عنوان

درس این فصل ایران بعد از اسلام است یعنی زمانی که اعراب به ایران حمله کردند و حکومت ساسانیان از بین رفت و کشور ما حکومت اسلامی به خود گرفت در صفحه عنوان این فصل به مواردی اشاره شده است که این دوره یعنی حکومت ایران بعد از اسلام تعلق دارد. و جزو آثار، مشاهیر و فرهنگ کشور ما محسوب می شوند. ظروف سفالی، مسجد گوهرشاد، برج طغرل، فردوسی و ابوعلی سینا و ... از موارد مورد اشاره در این درس می باشند که در متن فصل در این باره اطلاعات جامع تر و کامل تری به دانش آموزان ارائه می شود.

ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می‌دهند

انتظارات و اهداف آموزشی:

- با چگونگی تشکیل حکومت های بنی عباس، طاهریان، سامانیان، صفاریان، آل بویه و علویان که در قلمرو و حکومت بنی عباس تشکیل شدند آشنا می شوند.
- با فرهنگ و هنر در دوره ی حکومت های ایرانی آشنا می شوند.
- دانش آموزان با علل روی کار آمدن حکومت های ایرانی آشنا می شوند.

❖ جلسات آموزشی: پیشنهاد می شود دو جلسه ی آموزشی، جلسه ی اول صفحات ۸۸، ۸۹ و ۹۰ و جلسه ی دوم صفحه ۹۱ و فعالیت صفحه ۹۱ جهت تدریس این درس اختصاص داده شود.

❖ مواد و وسایل آموزشی: کتاب، نقشه های کتاب، فط زمان، تصویر کتاب

روند تدریس جلسه اول - تشکیل حکومت بنی عباس - صفحات ۸۸، ۸۹ و ۹۰

معلم ابتدا هدف از درس را برای دانش آموزان بیان می کند؛ بچه ها؛ در این درس قصد داریم با حکومت های ایرانیان پس از اسلام آشنا شویم. حکومت بنی عباس و چندین حکومت دیگر که در قلمرو حکومت عباسیان تشکیل شدند در این درس مورد مطالعه قرار می گیرند.

معلم با پرسش از دانش آموزان ارزشیابی تشخیصی بعمل می آورد که در درس های گذشته مورد مطالعه قرار داده اند.

- بچه ها؛ چرا قیام های زیادی بر علیه بنی امیه صورت گرفت؟

- چرا مردم از حکومت بنی امیه ناراضی شدند؟

سپس معلم چگونگی به قدرت رسیدن خاندان بنی عباس را با استفاده از روش توضیحی سخنرانی برای دانش آموزان بیان می کند و مطالب و محتوای کتاب را نیز برای آن ها توضیح می دهد.

به نقشه ها و نمودار خط زمان اشاره می کند و با استفاده از ابزار نقشه و خط زمان حکومت های (طاهریان، صفاریان، سامانیان، آل بویه و علویان) را برای دانش آموزان تشریح می کند و با استفاده از نقشه و خط زمان، دانش آموزان را در فرآیند تدریس فعال می نماید.

نکته: منظور از خلفای نخستین، حکومت های ابوبکر، عمر، عثمان و حضرت علی (ع) پس از پیامبر می باشد.

نکته: دولت اموی یا خلافت اموی یا دولت بنی امیه، دومین خلافت اسلامی بعد از خلفای راشدین می باشد و دارای بزرگترین قلمرو در تاریخ اسلام است. بنی امیه اولین خاندان مسلمانان در تاریخ اسلام بودند که به صورت ارثی شبیه به پادشاهان حکومت کردند و پایتخت آن ها دمشق بود.

مشهورترین خلفای اموی معاویه، ابوسفیان، مروان بن حکم، عبدالملک بن مروان، ولیدبن عبدالملک، یزیدبن معاویه، مروان بن محمد و ... می باشند.

روند تدریس، جلسه دوم - صفحه ۹۱

معلم با یک سوال درس را شروع می کند.

به نظر شما فرهنگ و هنر در دوره ی حکومت های ایرانی چگونه بود؟ چه وضعیتی داشت؟ دانش آموزان فکر می کنند و با توجه به پیش دانسته های خود، پاسخ می دهند.

سپس معلم از یکی از دانش آموزان می خواهد که متن درس را با صدای بلند و شمرده شمرده بخواند و دیگران گوش بدهند پس از پایان، معلم توضیحات کافی و تکمیل را ارائه می دهد و نظرات دانش آموزان را جویا می شود.

دانش آموزان فعالیت صفحه ۹۱ را در کلاس و با توجه به آموخته های خود انجام می دهند.

۱- زیرا بنا به دلایلی ایرانیان از حکومت بنی امیه ناراضی بودند و از طرفی عباسیان نیز می گفتند که می خواهند با ظلم و ستم مبارزه کنند و انتقام خون امام حسن (ع) و یارانش را بگیرند. چون بنی عباس نیز پس از مدتی، ستمگری را آغاز کردند و به دستورات دین اسلام توجهی نکردند در نتیجه مردم از حکومت بنی عباس ناراضی شدند.

۲- زیرا با ایجاد امنیت نسبی در کشور و به دلیل این که برخی از حکومت های ایرانی، به زبان فارسی اهمیت می دادند و شاعران و نویسندگان را تشویق می کردند و از تاسیس بیمارستان و مراکز علمی حمایت می کردند.

۳- معلم این فعالیت را به عنوان یک تحقیق برای دانش آموزان در نظر می گیرد و کتاب فارسی را نیز به عنوان منبع تحقیق در نظر می گیرد.

ارزشیابی:

- بررسی چگونگی:
- انجام و تکمیل گزارش "من از این درس آموختم که ...".
- مشارکت در پرسش و پاسخ، نقشه خوانی و نمودار خط زمان
- انجام درست، صحیح و کامل فعالیت های درس
- پاسخ به آزمون کتبی و یا شفاهی درس

من در این درس یا (فصل) آموختم که

پرسش یا پاسخ های من از این درس

نظر معلم: